

LE SAC DE FARINE

Interview met regisseur Kadija Leclere

In haar eerlijke, autobiografische bioscoopfilm neemt de als langspeelfilmregisseur debuterende Belgisch-Marokkaanse casting director Kadija Leclere zelf de rol van de moeder van het meisje Sarah voor haar rekening. “Maar zoek daar niets achter, de actrice is gewoonweg niet komen opdagen,” haast ze zich daar aan toe te voegen. — KAREL DEBURCHGRAVE

“Dit Belgisch-Marokkaanse verhaal, gebaseerd op haar eigen ervaringen, wordt door Kadija Leclere met humor en passie verteld. Het toont aan hoe mensen hun lot in eigen hand kunnen nemen”.
— Juryrapport van de Oecumenische Jury, Mannheim 2012

In LE SAC DE FARINE zoekt een sterk meisje van 8 jaar een eigen weg tussen twee totaal verschillende culturen. Sarah wordt in een klooster in het Brusselse (Alsemberg) opgevoed. Haar biologische (Marokkaanse) vader, die ze tot dan toe nooit had gezien, stelt haar een reisje naar Parijs in het vooruitzicht maar neemt haar mee naar zijn geboortedorp in de Atlas (in Marokko). Na negen jaar wil Sarah per se naar België terug... Deze sterke vrouwenfilm stond op het Festival international du film indépendant de Bruxelles (FIFI) en werd terecht bekroond met de Oecumenische Prijs op het Filmfestival van Mannheim. Om haar verdicht te verantwoorden verwees de jury naar een citaat van Sigmund Freud: “Wat wil de vrouw? Zelfbeschikking en de vrijheid om die ongehinderd na te streven. Ze wil dat haar vader en partner haar daarbij aanmoedigen”. Dat nu ook de moslimvrouw dat nastreeft, mag blijken uit deze aangrijpende film over ontheemding.

FILMMAGIE: Als casting director heb je al tien jaar lang acteurs en actrices gezocht voor o.m. ‘Le vélo de Ghislain Lambert’ (2001), ‘La femme de Gilles’ (2004), ‘Nue propriété’ (2006), ‘Mr. Nobody’ (2009), ‘Les barons’ (2009), ‘Illégal’ (2010), ‘Les géants’ (2011)?

KADIJA LECLERE: Dat is wat ik het beste ken; ik ga vaak naar het theater en heb zelf aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel drama gestudeerd. Ik hou vooral van kinderrollen, zoals Mathilde Goffart in *Survivre avec les loups* (2007). Ik lees de scenario's van die films en tracht dan via audities, scholen, radio en televisie de juiste cast te vinden. Momenteel ben ik op zoek naar een Belgische jongen om Benoît Brisefer te spelen, die blonde jongen die zijn bovennatuurlijke krachten verliest wanneer hij verkouden is.

Het mag natuurlijk ook een tweeling of drieling zijn want door de strenge wetgeving mag je kinderen niet laten overwerken.

Gewoonlijk is jouw werk gedaan met de casting maar met je filmdebuut heb je ook echt kunnen ervaren of je keuze wel okay was?

K. LECLERE: Die van de jonge Sarah zeer zeker; Rania Mellouli speelt die rol heel spontaan en overtuigend. Aan het talent van de andere actrices heb ik nooit getwijfeld. De 17-jarige Sarah wordt vertolkt door Hafsia Herzi, bekend van onder meer *La Graine et le mulet*. Vier jaar geleden speelde ze een gelijkaardige rol in *Française* (2008) van Souad El-Bouhadi. Ook die film begint met een achtjarige in Frankrijk die naar Marokko gaat en later, met een dubbele nationaliteit, naar Frankrijk terug wil. Er zijn heel wat films over Maghrebijnen in Europa maar *Française* en mijn film zijn naar mijn weten de enige die het proces omkeren. De tante, die Sarah liefdevol opvangt, wordt gespeeld door Hiam Abbas, de meest iconische actrice van het ogenblik met een palmares om u tegen te zeggen met o.m. *The Syrian Bride* (2004), *Lemon Tree* (2009) en Spielbergs *Munich* (2005). Toeval of niet, zowel Hafsia Herzi als Hiam Abbas zijn ook te zien in *La source des femmes* (2011), die militante vrouwenfilm over een seksstaking voor de aanvoer van water in een afgelegen dorp: eerst water, dan pas seks! Onder het mom van een oorlog tussen de seksen stelt die film pertinente vragen over de positie van de Arabische vrouw, net zoals mijn film. En net zoals Sarah willen ook die vrouwen gewelddoos hun lot veranderen. De filmer Radu Mihaileanu, een Roemeense jood, kreeg uiteraard het verwijt dat hij zich niet moest bemoeien met dingen waarvan hij, als jood, zagezegd niets afwist. Je kan wel vermoeden dat ik als vrouw al straffere

reacties heb gekregen. Beide films zijn bijna gelijktijdig opgenomen in de buurt van Marrakesh: na de opnames zagen we elkaar 's avonds in de stad op café.

In je kortfilm 'Sarah' (2007) ging je op zoek naar je moeder en is de eerste ontmoeting bikkelhard; zij wil alleen maar geld van haar dochter. In LE SAC DE FARINE bekogelt de gesluierte moeder haar dochter met stenen. En ze heeft zes tenen!

K. LECLERE: Zo herinner ik mij die ontmoeting, al geef ik toe dat het fantasie kan zijn. Je vertelde me dat fotograaf Joseph Jasgur een zes tenenmythe over Marilyn Monroe bedacht. Misschien was het bij mij ook zo; ik was twaalf toen ik mijn moeder ontmoette en ik heb die wereld ontdekt zoals Sarah die in de film ziet. Ik ben daar twee jaar, vier maanden en tien dagen gebleven, van 1983 tot '85. Om dramatische redenen hebben we dat in de film verlengd.

Al sinds Hitchcocks 'I confess' (1953) zijn biechtscènes de manier om aan de kijker intieme informatie prijs te geven. 'Loretta's' (Cher) overspel in 'Moonstruck' (1987) bijvoorbeeld. Zijn het kinderen, zoals in 'Angela's Ashes' (1999) of 'Wait until spring, Bandini' (1989), dan gaat het gewoonlijk om een leugentje om bestwil. Ook Sarah heeft een glamoureuze Marylin Monroe moeder gefantaseerd en in de klas verteld dat haar vader overleden is.

K. LECLERE: In die openingsscène kan ik snel en efficiënt heel wat informatie over mijn hoofdpersonage kwijt. Net zoals Sarah was ik zeer gelovig en leergierig. Die scène is gefilmd in de oude kloosterkerk Sint-Anna in Watermaal-Bosvoorde. Bovendien heb ik het geluk gehad dat het begon te sneeuwen; dat geeft sfeerrijke beelden vooral in contrast met het Marokkaanse landschap daarna. Ik heb veel geluk gehad. Vermits er geen geld was voor een sneeuw- of mistmachine, tijdens de ontmoeting met de moeder, kwam

de natuur een handje toesteken. In de auto van haar vader leest de kleine Sarah 'La fortune de Gaspard' van de Comtesse de Ségur. Dat waren mijn lievelingsboeken. Ik heb er zoveel gelezen dat ik dacht dat alle boeken zouden opgeraken. En nu hoor ik net van jou dat juist dat boek gaat over de jonge Gaspard, die net zoals Sarah, liever naar school gaat dan op het land te werken.

Je toont veel respect voor beide culturen: Zuster Louise is nu eens geen hypocriete 'little black spider' maar een moederfiguur wier naam de gekidnapte Sarah uitroept in het vreemde Marokkaanse bergdorp, waar arme mensen het meisje met warmte en genegenheid omringen. Zelfs de kidnapper zoekt troost in de armen van zijn ma.

K. LECLERE: En toch vond Mourade *Les Barons* Zeguendi de vader walgelijk en beweerde hij dat in mijn film de mannen weer veel te slecht werden voorgesteld. Hij zag wat hij wou zien en ik heb hem echt moeten overtuigen dat die vader ook een slachtoffer is! De Arabische Lente zal daar weinig aan kunnen veranderen. Volgens mij en vele van mijn Arabische vrienden is het er niet beter op geworden; president Morsi van Egypte is nu de nieuwe Moebarak en de sfeer op het Tahrirplein momenteel is minstens even grimmig als vorig jaar.

Is een nieuwe révolte des "awbach" nodig, zoals in 1984? Het gaat dus weer om breien en bloem.

K. LECLERE: Ja, natuurlijk. Dat zijn twee metaforen voor overleven. In mijn film zie je de opkomst van het verzet tegen de dictatuur. Daarom is Sarah tegen de hypocrisie van gearrangeerde huwelijken en van onvoorwaardelijke onderdanigheid.

Er wordt wel vlot Frans gesproken in die Marokkaanse gezinnen.

K. LECLERE: Vroeger was dat inderdaad zo maar

ik geef toe dat het niet de weerspiegeling van de realiteit is. Het zou me te veel tijd en geld hebben gekost om dat realistisch te brengen. Maar Frans op school en in de radio klopt voor honderd procent.

Wij zouden wat graag je film in de filmclubs van Filmmagie willen programmeren. 'La source des femmes' was eerder een groot succes maar geen enkele Marokkaan(se) of Turk(se) was komen opdagen! Ook de wereldfilmfestivals hier hebben het moeilijk om een allochtoon publiek te bereiken... Om diversiteit in realiteit om te zetten?

K. LECLERE: Je moet begrijpen dat moeilijk te verenigen culturele verschillen niet zomaar kunnen worden overbrugd. Geef de mensen wat tijd, stapje voor stapje, niet alles in één keer. Ik noem dat een "politique de douceur". Over de dingen praten en ze laten zien is de eerste stap. Jongeren staan daar wel voor open en aan de ouderen zeg je maar dat Abderaouf (Tounsi) meespeelt: de Marokkaanse Louis de Funès!

Al aan een volgende film gedacht?

K. LECLERE: Inderdaad: *Le Suivant*, geïnspireerd door wat ik nu meemaak. Na tal van bezoeken aan het weeshuis van Ouarzazate heb ik Sana geadopteerd. Maar België weigert mijn adoptiekind de toegang. En daar wil ik voor vechten. ✘

INTERVIEW – FILMFESTIVAL VAN MANNHEIM,
16 NOVEMBER 2012

GENRE Drama

REGIE Kadja Leclere

SCENARIO Kadja Leclere & Pierre Olivier Mornas

FOTOGRAFIE Gilles Porte & Philippe Guilbert

CAST Hafsia Herzi, Hiam Abbas, Mehdi Dehbi, Rania Mellouli

PRODUCTIE BE – MA – 2012 – 92'

DISTRIBUTIE Anga (+32 2 230 44 44)

RELEASE 16 januari

LE SAC DE FARINE